

Mikołaj Sęp Szarzyński
EPITAFIUM RZYMOWI¹

Ty, co Rzym wśród Rzymu chcąc baczyć, pielgrzymie,
A wždy² baczyć nie możesz w samym Rzymu Rzymie,
Patrzaj na okrąg murów i w rum³ obrócone
Teatra i kościoły, i słupy⁴ stłuczone:
To są Rzym. Widzisz, jako miasta tak możnego
I trup szczęścia poważność wypuszcza pierwszego.⁵
To miasto, świat zwalczywszy, i siebie zwalczyło,
By nic niezwalzonego od niego nie było.
Dziś w Rzymie zwyciężonym Rzym niezwyciężony
(To jest ciało w swym cieniu) leży pogrzebiony.
Wszystko się w nim zmieniło, sam trwa prócz odmiany⁶
Tyber, z piaskiem do morza co bieży zmieszany.
Patrz, co Fortuna broi: to się popsowało,
Co było nieruchome; trwa, co się ruchało.

Juliusz Słowacki
RZYM

Nagle mię trącił płacz na pustym błoni:
"Rzymie! nie jesteś ty już dawnym Rzymem".
Tak śpiewał pasterz trzód siedząc na koniu.

Przedemną mroczną błękitnym dymem
Sznury pałaców pod Apeninami,
Nad nimi kościół ten, co jest olbrzymem.

Za mną był morski brzeg i nad falami
Okrętów tłum jako łabędzie stado,
Które ogarnął sen pod ruinami.

I zdjął mię wielki płacz, gdy tą gromadą
Poranny zachwiał wiatr i pędził dalej
Jakby girlandę dusz w błękitność bladą.

I zdjął mię wielki strach, gdy poznikali
Ci aniołowie fal - a ja zostałem
W pustyni sam - z Rzymem, co już się wali.

I nigdy w życiu takich łez nie lałem,
Jak wtenczas - gdy mię spytało w pustyni
Słońce, szydzący bóg - czy Rzym widziałem?...

---

1 Wiersz jest parafrazą łacińskiego epigramatu włoskiego humanisty Janusa Vitalisa

2 *wždy* – jednak

3 *rum* – ruina

4 *słupy* – tu: kolumny

5 Znaczenie zdania zapisanego w szyku przestawnym: „Widzisz, jako i trup (nawet trup) tak możnego miasta wypuszcza (ukazuje) poważność (wielkość) pierwszego (pierwotnego) szczęścia.”

6 *prócz odmiany* – bez zmiany